

No SQL baze podataka

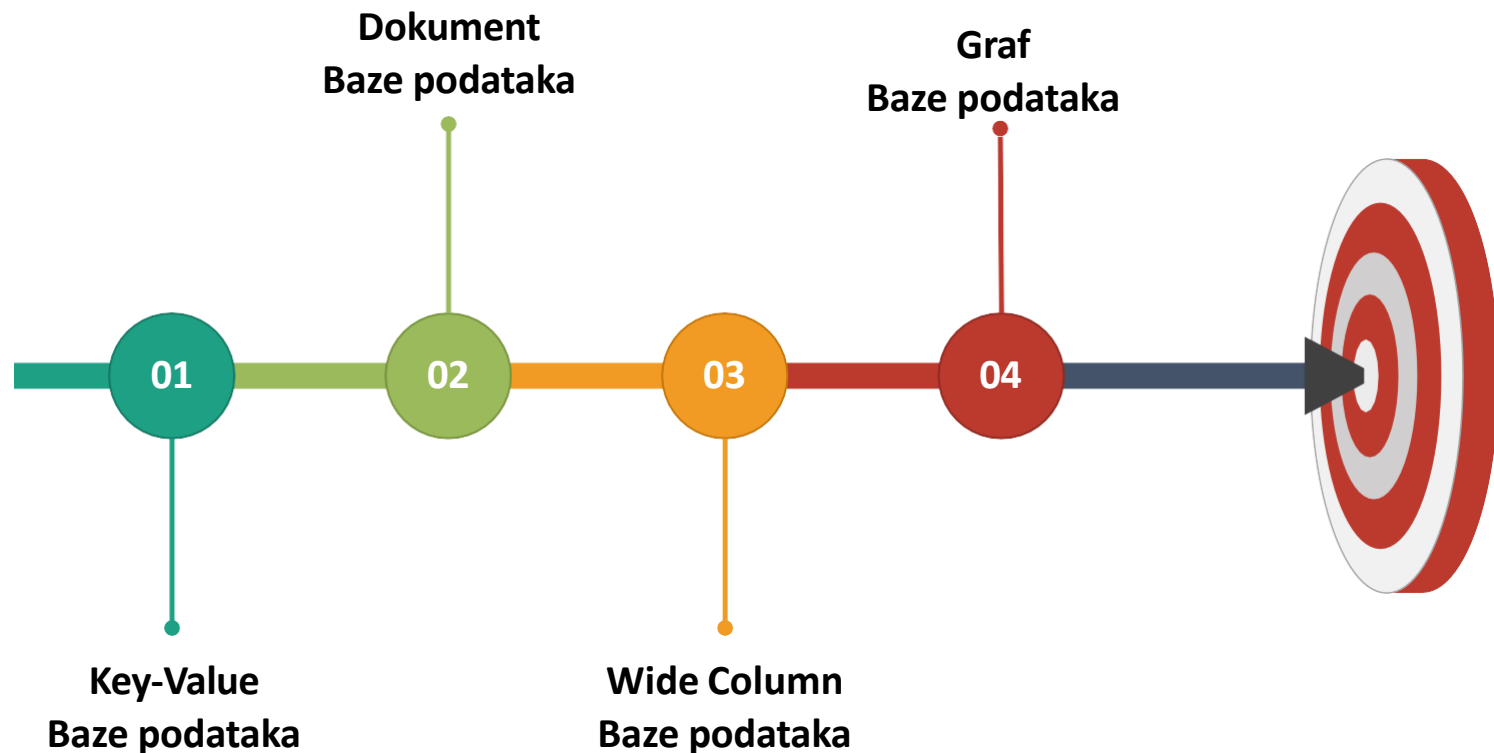

Predmet: Administriranje baze podataka

Predavač: dr Dušan Stefanović

Vrste NoSQL baze podataka

- Pod NoSQL terminom podrazumevaju se različiti modeli baza podataka
- Svaka od njih je specijalizovana za određeni use case

Key Value baza podataka

- Najjednostavniji tip NoSQL baze podataka
  - Jednostavan data model
- Čuva podatke kao kolekcija **key-value** para
  - **Key 1** → **Value 1**
  - Key 2 → Value 2
  - Key 3 → Value 3
- **Nema tabela, nema atributa** povezanih sa tabelama
- Svaka vrednost u key-value paru može da sadrži potpuno drugačiji tip polja
  - Key 1 → **Akademija strukovnih studija**
  - Key 2 → **062-111-222**
  - Key 3 → **C:\Direktorijum_Slike\Slika01.jpg**

Key Value baza podataka

■ Operacije

- **Put**(key, value)
- **Get**(key)
  - Jednostavan model → brzi upiti → “daj ključ i dobićeš vrednost”
  - Ne postoji opcija za složene upite (npr. filter po vrednostima)
- **Delete** (key)

■ Primena

- **Brz pristup** za veliku količinu **jednostavnih podataka**
- **Novi tip podataka** se jednostavno dodaje kroz key-value par
- Pretraga se zasniva na ključu ili opsegu ključeva
- Nije optimizovana za upite na osnovu vrednosti
  - WHERE name=“vts”

■ Use Case

- Najčešće se implementira za **keširanje** (in-memory + key value)

Key Value baza podataka

- **Website kupovina (shopping cart)**
  - Korisnik se loguje i dodaje proizvode u korpu
  - Radi se uglavnom o jednostavnim podacima
  - High volume – milioni klijenata se igraju sa korpom
  - Key-value baza podataka
    - Key = Klijent ID
    - Values = Lista proizvoda dodata u kolica
- **Key-Value baza podataka je rešenje**

Azure Cosmos DB

Key Value Šema

Student

Sid	Ime	Telefon
123	Ana	062123123
321	Marko	064111222

- **Relacija student se u key-value bazi podataka predstavlja šemom**

Ključ

Vrednost

Student:123:ime = "Ana"

Student:123:Telefon = 062123123

Naziv tabele: Primarni ključ : Naziv kolone = Vrednost

Key Value - Primeri

Telefonski imenik

Ključ	Vrednost
Milan	018111222
Jelena	065123432

ARP tabela

Ključ	Vrednost
172.16.12.3	00:a1:89:cd:1c:07
202.45.123.4	00:25:33:da:4c:01

Berza

Ključ	Vrednost
123456789	APPL, Buy, 100, 84.47
234567890	CERN, Sell, 50, 52.78

Dokument baza podataka

- **Dokument Baza podataka**
  - Grupisanje **key-values para** u objekte koji se zovu **dokumenti**
  - Svaki dokument je fajl kodiran u nekom od formata
    - **JSON**, XML, or YAML
  - Svakom dokumentu je dodeljen jedinstven ID, ključ kojim se čita kompletan dokument
- Dokument u **JSON** formatu

```
{  
  "Ime": "Ana",  
  "Telefon": "111-222",  
  "Adresa": "Episkopska 10"  
}
```

JSON dokument je skup key-value parova koji su predstavljeni kao običan tekst

Dokument baza podataka

- XML i JSON dokumenti koji mogu da se čuvaju u dokument bazi podataka

```
<artist>
  <artistname>Iron Maiden</artistname>
  <albums>
    <album>
      <albumname>The Book of Souls</albumname>
      <datereleased>2015</datereleased>
      <genre>Hard Rock</genre>
    </album>
    <album>
      <albumname>Killers</albumname>
      <datereleased>1981</datereleased>
      <genre>Hard Rock</genre>
    </album>
    <album>
      <albumname>Powerslave</albumname>
      <datereleased>1984</datereleased>
      <genre>Hard Rock</genre>
    </album>
    <album>
      <albumname>Somewhere in Time</albumname>
      <datereleased>1986</datereleased>
      <genre>Hard Rock</genre>
    </album>
  </albums>
</artist>
```

```
{
  '_id' : 1,
  'artistName' : { 'Iron Maiden' },
  'albums' : [
    {
      'albumname' : 'The Book of Souls',
      'datereleased' : 2015,
      'genre' : 'Hard Rock'
    }, {
      'albumname' : 'Killers',
      'datereleased' : 1981,
      'genre' : 'Hard Rock'
    }, {
      'albumname' : 'Powerslave',
      'datereleased' : 1984,
      'genre' : 'Hard Rock'
    }, {
      'albumname' : 'Somewhere in Time',
      'datereleased' : 1986,
      'genre' : 'Hard Rock'
    }
  ]
}
```

Dokument baza podataka

Način čuvanja istih podataka u **dokument** i **relacionim** bazama podataka

```
{
  '_id' : 1,
  'artistName' : { 'Iron Maiden' },
  'albums' : [
    {
      'albumname' : 'The Book of Souls',
      'datereleased' : 2015,
      'genre' : 'Hard Rock'
    }, {
      'albumname' : 'Killers',
      'datereleased' : 1981,
      'genre' : 'Hard Rock'
    }, {
      'albumname' : 'Powerslave',
      'datereleased' : 1984,
      'genre' : 'Hard Rock'
    }, {
      'albumname' : 'Somewhere in Time',
      'datereleased' : 1986,
      'genre' : 'Hard Rock'
    }
  ]
}
```

ArtistId	ArtistName
1	Iron Maiden
2	Devin Townsend
3	The Wiggles

GenreId	Genre
1	Country
2	Blues
3	Hard Rock

AlbumId	AlbumName	DateReleased	ArtistId	GenreId
1	The Book of Souls	2015	1	3
2	Killers	1981	1	3
3	Powerslave	1984	1	3
4	Somewhere in Time	1986	1	1
5	Ziltoid the Omniscient	2007	2	2

Dokument baza podataka

- Aplikacija uzima dokument na osnovu **ključa za taj dokument**
  - Nema praznih polja u dokumentu (slučaj kod relacionih baza)
  - Dokument baza podataka **nema fiksnu šemu**
  - Svaki dokument je skup **jedinstvenih polja**
  - Add/remove podataka iz određenih dokumenata **ne utiče** na druge dokumente
-
- **USE CASE**
    - Sistem za upravljanje sadržajem (Content Management System)
    - Blog platforme
    - Analitika u realnom vremenu
    - E-commerce aplikacije

Dokument baza podataka

■ USE CASE - Katalog proizvoda

{
  “Proizvod ID”: “1”,
  “Proizvod Ime”: “Igračka”,
  “Proizvod Opis”: “Daljinsko upravljanje”,
  “Uzrast”: “5-10”,
  “Domet”: “25m”,
  “Snabdevač-ID”: “200”
  “Snabdevač-ID”: “Dexico”
}

{
  “Proizvod ID”: “222”,
  “Proizvod Ime”: “Bežična bušilica”,
  “Proizvod Opis”: “Bušilica za eksperte”,
  “Voltaža”: “20”,
  “Broj Obrtaja”: “750”,
  “Snabdevač-ID”: “300”
  “Snabdevač-ID”: “Black & Decker”
}

Dokument baza podataka - Šema

Student

Sid	Ime	Telefon
123	Ana	062123123
321	Marko	064111222

- **Relacija student se u dokument bazi podataka predstavlja šemom**
  - Jedan red u relacionoj bazi podataka predstavlja jedan dokument

```
{  
  _id : 123,  
  Ime : "Ana",  
  Telefon: 0621233123,  
}
```

Student_123 dokument

```
{  
  _id : 321,  
  Ime : "Marko",  
  Telefon: 064111222,  
}
```

Student_321 dokument

Dokument baza podataka

Amazon DynamoDB

Couchbase

Azure Cosmos DB

Firestore

CouchDB

Wide Column baza podataka

- **Wide Column Baza podataka**

- Zove se još i:
  - *Column-oriented* baza podataka
  - *Columnar* database
  - *Column-family* baza podataka
- “**row**” je lista vrednosti povezana sa istom **kolonom**
- Dizajnirana je da podrži veliki broj kolona (atributa)

- Relacione baze podataka su **row-oriented**

- Svaki red ima ključ **row key**
- Svako polje (**field**) unutar reda čuva se zajedno u tabeli
- Jednostavno dodavanje novih **redova (rows)** u tabeli
- Kolona predstavlja atribut ili polje unutar reda

	Id	Ime	Prezime	Telefon	
	1	Ana	Mitić	111-222	
	2	Ognjen	Ilić	333-444	
	3	Petar	Petrović	555-666	

Wide Column baza podataka

- Relacione baze podataka su **row-oriented** (*način čuvanja podataka*)
  - **Način skladištenja (Storage Level)**
    - Podaci su jednodimenzionalni, jedna linija
      - 1, Ana, Mitić, 111-222, 2, Ognjen, Ilić, 333-444, 3, Petar, Petrović, 555-666
    - Kada se vrši upit nad dve kolone – **Ime i Prezime**
      - Skeniraju se **svi redovi i sve kolone**
        - 1, Ana, Mitić, 111-222, 2, Ognjen, Ilić, 333-444, 3, Petar, Petrović, 555-666
      - Bez obzira **koja kolona** se traži

■ Primer

- 1 x Red = 10 Kbytes, 1M redova → 10 GB Aplikacija treba da pročita 10GB podataka na tako jednostavnom upitu
- 2 Kolone = 2 Kbytes, 1M redova → 2 GB Dve kolone koje želimo da pročitamo su 2KB po svakom redu
Kako njih samo da pročitamo?

Wide Column baza podataka

- **Wide Column Database**

- Column-oriented db\columnar db\column-family db
- **Rotira se storage sistem (promenjena je struktura podataka)**
  - Svaki red predstavlja drugi atribut
- **Red** je lista vrednosti povezana sa istom kolonom (Sadržaj kolone se čuva u redu)

Row-oriented

Id	Ime	Prezime	Telefon
1	Ana	Mitić	111-222
2	Ognjen	Ilić	333-444
3	Petar	Petrović	555-666

Column-oriented

Id	1	2	3
Ime	Ana	Ognjen	Petar
Prezime	Mitić	Ilić	Petrović
Telefon	111-222	333-444	555-666

Wide Column baza podataka

- **Wide Column Baza podataka**

- **Struktura**

- Jednodimenzionalna, jedna linija

- 1, 2, 3, Ana, Ognjen, Petar, Mitić, Ilić, Petrović, 111-222, 333-444, 555-666

- Upit nad dve kolone – Ime i Prezime

- 1, 2, 3, Ana, Ognjen, Petar, Mitić, Ilić, Petrović, 111-222, 333-444, 555-666

- Kolone su organizovane u grupe (**familije**)

Wide Column baza podataka

Prednosti

- **Smanjuje količinu podataka** koji se čitaju i učitavaju sa diska
- Bolje performanse i vreme izvršenja upita
  - Bitan faktor za analizu podataka (big data)
- Dobro je prilagođena OLAP baze podataka
- **Bolja kompresija podataka**
  - Podaci u jednoj koloni su uvek istog tipa
- **Skalabilnost**
  - Dizajnirana je za horizontalno skaliranje "out" kroz distribuirani klaster

Nedostaci

- **Upis podataka** u *column-oriented* bazu podataka je **spor proces**
- **Row-oriented** baze podataka su znatno bolje rešenje za OLTP (Transakcije)

Wide Column baza podataka

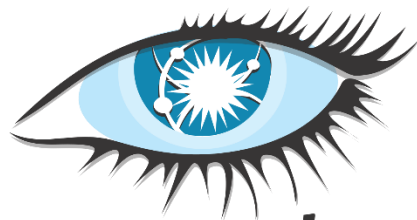

Google Cloud
Bigtable

Azure Cosmos DB

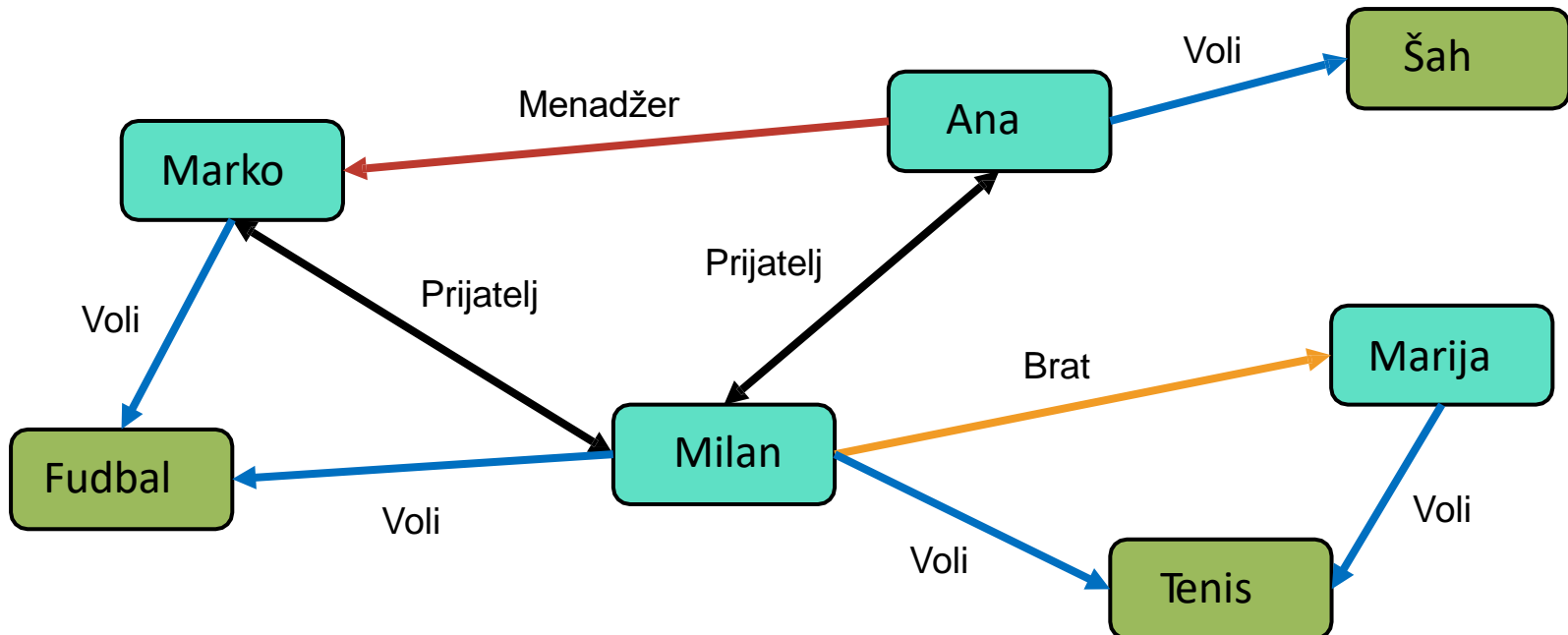

cassandra

Graf baza podataka

- Graf baze podataka mogu da se razumeju i bez poznavanja **teorije grafova**
- **Podaci se predstavljaju formi Grafa**
  - Veze između stavki podataka su jednako važne kao i same stavke podataka
  - Dva tipa informacija
    - **Čvor (Nodes)** – predstavlja entitet (korisnik, proizvod,...)
    - **Veze (Edges)** – opisuje način povezivanja dva čvora

Graf baza podataka

Performanse:

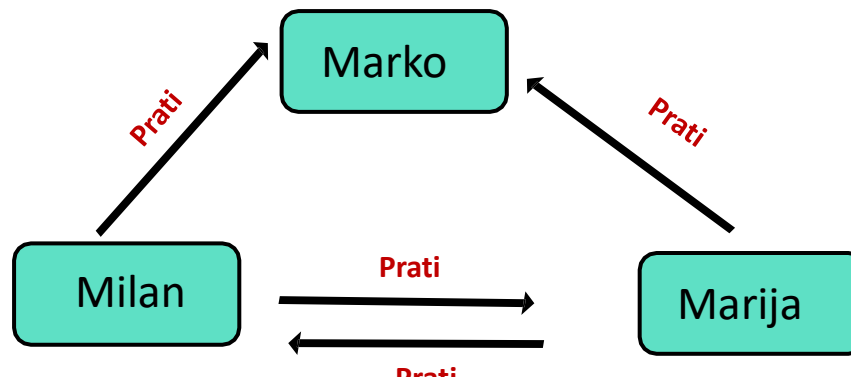
- Količina podataka se vremenom povećava
- Veze (connections) između podataka se uvećavaju znatno brže (eksponencijalno)
- Problem sa performansama relacione baze podataka imaju sa dubinom i brojem konekcija
- Performanse graf baze podataka ostaju konstatne i sa porastom podataka

Fleksibilnost:

- Struktura i šema graf baze podataka je fleksibilna i prilagodljiva aplikaciji koja se razvija sa promenom strukture u skladu sa modernim tehnologijama
- RDBMS model diktira prilagođavanje tabularnom prikazu podataka

Use Case:

Društvene mreže (Twitter koji povezuje 330 miliona aktivnih korisnika)

Graf baza podataka

Veze (Relationship):

- U graf bazama podataka su veze jednako ili bitnije od samih podataka
- Veze se ne izračunavaju na osnovu stranog ključa već su direktno prisutne

Student

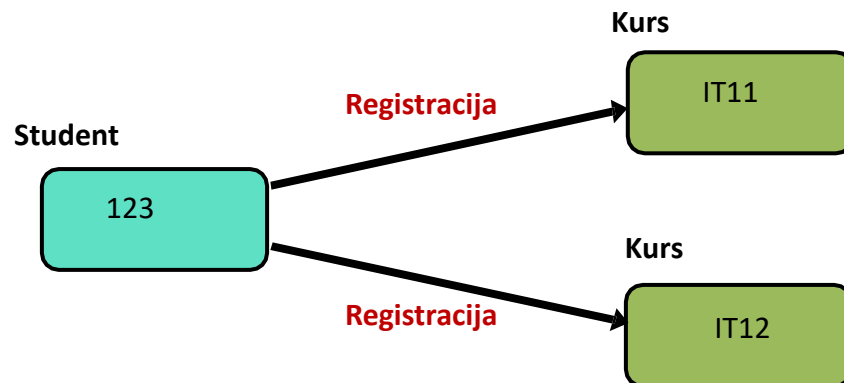
Sid	Sime
123	Ana
124	Dejan

Kursevi

Kid	Knaziv
IT11	Baze podataka
IT12	Administriranje BP

Registracija

Sid	Kid	Datum
123	IT11	01/05/2020
123	IT12	22/01/2021

Uporedni prikaz relacionog dokument i graf modela

RELACIONI MODEL

Student

Sid	Sime
123	Ana
124	Dejan

Kursevi

Kid	Knaziv
IT11	Baze podataka
IT12	Administriranje BP

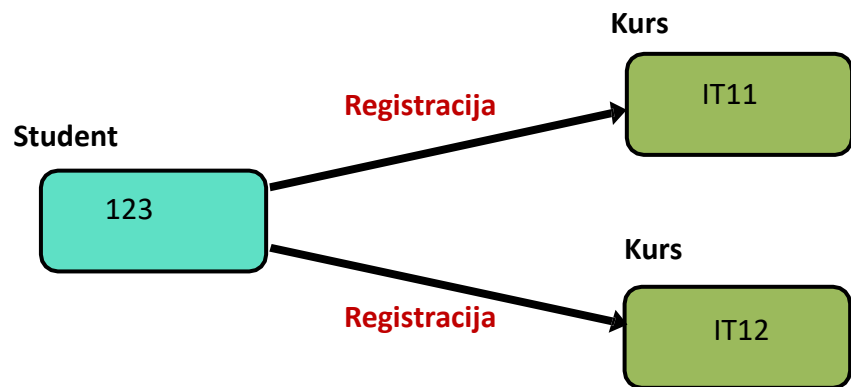
Registracija

Sid	Kid	Datum
123	IT11	01/05/2020
123	IT12	22/01/2021

DOKUMENT MODEL

```
{  
  Sid: 123,  
  Sime: "Ana"  
  Kurs: [ {  
    Kid: "IT11",  
    Knaziv: "Baze podataka",  
    Datum: "01/05/2020"  
  },  
  {  
    Kid: "IT12",  
    Knaziv: "Administriranje BP",  
    Datum: "22/01/2021"  
  }  
}
```

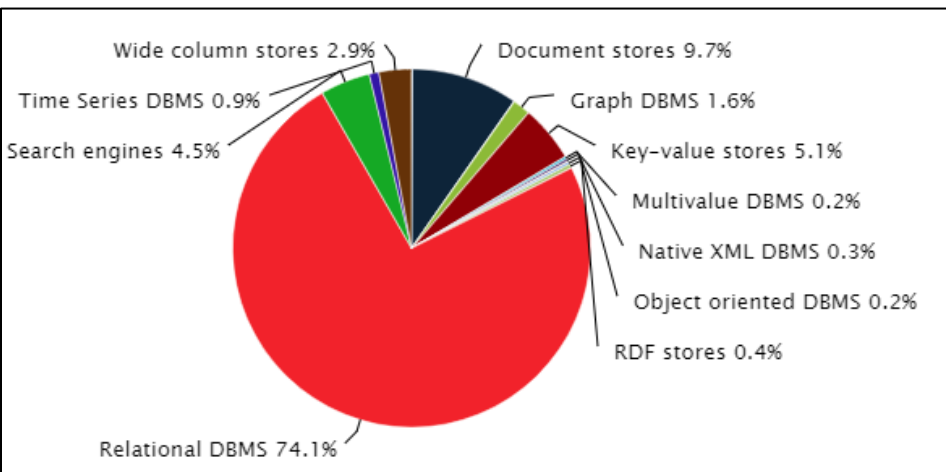
GRAF MODEL

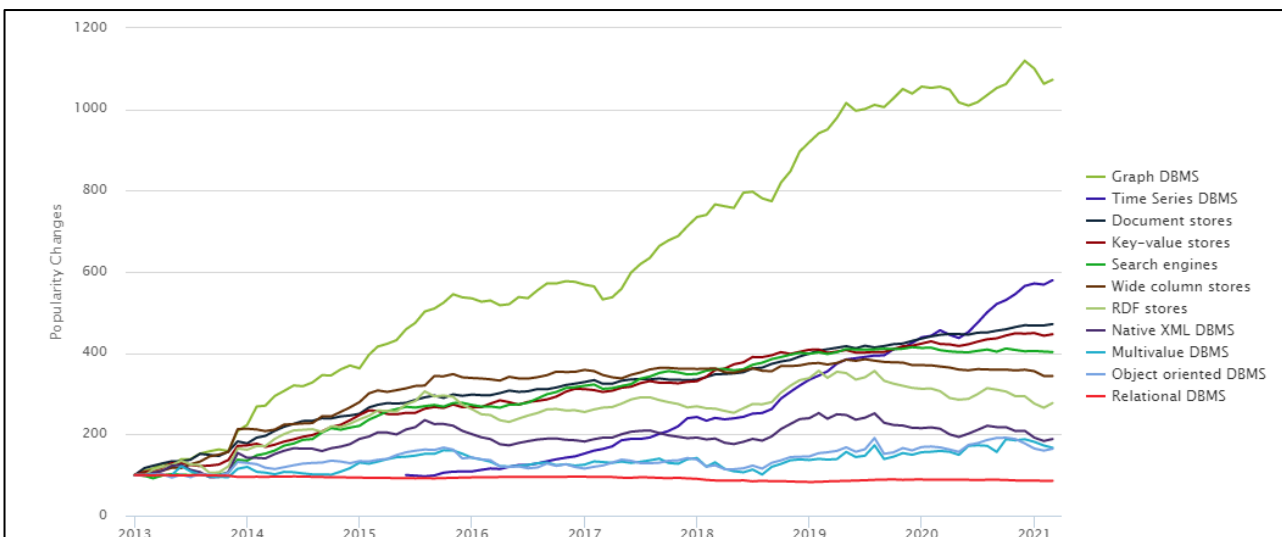

Rangiranje baza podataka

<https://db-engines.com/en/ranking>

RANGIRANJE BAZA PO POPULARNOSTI MART 2021

TREND KORIŠĆENJA BAZA OD 2013.